

Advies betreffende het onderzoekopzet naar mogelijke aanpassing van de grinddrempels in de Grensmaas

Nummer:	INBO.A.2011.89
Datum advisering:	1 september 2011
Auteur:	Els De Bie
Contact:	Lon Lommaert (lon.lommaert@inbo.be)
Kenmerk aanvraag:	e-mail op datum van 16 augustus 2011
Geadresseerde:	Agentschap voor Natuur en Bos Provinciale dienst Limburg T.a.v. Katia Nagels Koningin Astridlaan 10 3500 Hasselt Katia.nagels@lne.vlaanderen.be
Cc:	Agentschap voor Natuur en Bos Carl De Schepper Carl.deschepper@lne.vlaanderen.be

AANLEIDING

Bij de uitvoering van het Vlaams-Nederlandse Grensmaasproject werd als mitigerende maatregel de aanleg van een 9-tal grinddrempels voorzien. Dit was noodzakelijk gezien de optredende verdroging in Vlaamse Speciale Beschermingszones (SBZ). De voorziene drempels zijn geplaatst maar momenteel worden een aantal knelpunten gesignaleerd. Deze knelpunten hebben betrekking op stagnerend water ter hoogte van de Itterense Weerd, de lozing van waswater uit het verwerkingsbekken en de kanovaart. De Nederlandse Rijkswaterstaat wil via een onderzoeksproject nagaan of met een aanpassing van de drempels deze knelpunten kunnen opgelost worden evenwel binnen de randvoorwaarden van de habitatvereisten van de kwetsbare natuurtypen in Vlaanderen.

VRAAGSTELLING

Is het voorgestelde onderzoeksopzet geschikt om de effecten te kunnen beoordelen van een gewijzigde grinddrempel op de grondwaterstanden en op de Vlaamse natuurwaarden?

TOELICHTING

1. Algemeen

Het onderzoeksvoorstel is logisch opgebouwd en lijkt geschikt om de ingreep te kunnen beoordelen naar effecten op grondwaterstanden. Aangezien dezelfde uitgangspunten worden gehanteerd als bij eerdere modelleringen kunnen conclusies getrokken worden over de gevolgen van de aanpassingen aan grinddrempels 8 en 9).

Als het ook expliciet de bedoeling is om uitspraken te doen over de eventuele effecten op habitatkenmerken binnen SBZ, lijkt een koppeling naar het WY-protocol (Maas, 2009) noodzakelijk. Zo kan er afgetoetst worden of een signalering/alarmpoort bereikt wordt in de SBZ.

2. Aandachtspunten en opmerkingen

2.1 Laagwaterafvoer

In het rapport KWR 08.075 'Het Grensmaasproject en de Vlaamse VHR-gebieden' (Maas et al., 2009) staat vermeld (p28-29) dat het onmogelijk is om met Waqua (HR2006_4) met één enkele set van ruwheidcoëfficiënten een simulatie van zowel hoge (circa 3000 m³/s) als lage afvoeren (circa 50m³/s) weer te geven. In het voorstel wordt echter gesproken om simulaties over het volledige afvoerbereik uit te voeren.

Aangezien het effect van de drempels vooral doorwerkt bij lage afvoeren, is het belangrijk het gebruikte hydraulische model te kalibreren bij lage afvoeren en te zorgen dat het model vooral binnen dit bereik een goede modelfit kent.

2.2 Rapportage

Bij de rapportage zou het nuttig zijn de 5cm-verlagingscontouren aan te leveren in GIS files (bv shapefile). Dit maakt het mogelijk overlays te maken met bijvoorbeeld de actueel voorkomende habitattypen binnen SBZ.

CONCLUSIE

De voorgestelde aanpak is geschikt om het effect van de aanpassing aan de drempels op de Maaspeilen te onderzoeken en hoe dit verder doorwerkt op de grondwaterstanden. Er wordt echter geen expliciete link gelegd naar de aanwezige natuurwaarden aan Vlaamse zijde. Gezien dit gewenst is, dient eveneens een koppeling met het WY-protocol voorzien te worden. Deze koppeling kan mogelijke knelpunten in de Vlaamse SBZ in kaart brengen.

REFERENTIES

- Maas, C., von Asmuth J.R. (KWR), Agtersloot, R. (AHA), Schaars, F. Maas, P. (Artesia) (2009) Het Grensmaasproject en de Vlaamse VHR-gebieden. KWR 08.075 opdrachtnummer A308057
- Peters, B. & A. De Vocht, 2005. Effectbeoordeling van grinddrempels op beschermde soorten en habitattypen in de bedding van de Grensmaas. In opdracht van Maaswerken. Bureau Drift, Berg en Dal.
- Royal Haskoning et al, 2004. Optimalisatie ontwerp Grensmaas ter reducering effecten op de Vlaamse natuurgebieden.
- Van Looy, K. en Van Braeckel, A. (2008). Natuurtoets en Passende beoordeling mitigatiemaatregel fase 3 Grensmaas: drempels 6, 7, 8 en 9. Bodem en oeverbestorting Kotem/Meers rkm 29-31. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek 2008 (INBO.R.2008.06). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.